

JAHODA SÁNDOR
Isten kegyeltjei

Megmondtam, hogy *nem* a-dok in-ter-jút. Hát süket maga? Abszolút nincs hallása? Hagyjon engem békibe', elegendem van az ilyen paparazzókból, szólt rosszkedvűen Wolfgang Amadeus Mozart, majd elfordult, és tovább billiárdozott. Én azonban nem hagytam magam, harcoltam az igazamért. De, kedves Mester, rebegtem félénk tisztelettel, én nem vagyok paparazzo, nézze, nincs is nálam fényképezőgép, én csak pár mondatot, mondatocskát szeretnék... Megint kaptam magamtól, motyogta maga elé csöndesen Mozart, szórakozottan letéve a dákót a biliárdasztalra, és nekem úgy tűnt, csöppet sincs meglepve. Hiába, na, hanyatlók, ez már a hanyatlás, mondta még. Á, hol is tartottunk, kérdezte felém tartva, aztán hirtelen meggondolta magát, és vad bukfeneket kezdett el hányni a biliárdasztal körül. Ahogy számoltam, legalább egy tucatot. Parókás feje körül csak úgy szálldosott a rizspor. Majd, miután ekképp kimulatta magát, kicsit ráncba szedte rokokó ruházatát, megigazította a parókáját, és ismét elindult felém. Ó, igen, szólt, immáron megvidámodva, maga az a paparazzo, hm, szóval kérdéseket akar nekem föltenni, nem rossz, nem rossz, ám legyen, hallgatom. Megjegyzem, tette hozzá, kitűnően beszél németül. Hát igen, mondtam szerényen e megérdemelt dicséret hallatán, mégpedig anyanyelvi szinten.

Mínthogy nagy örömömre hajlandónak mutatkozott beszédbe elegyedni velem, úgy döntöttem, hogy ezúttal nem fogom kiigazítani sajnálatos tévedését, arra nézvést, miszerint *nem* vagyok paparazzo. Ráhagytam hát, gondolatban könnyed mozdulattal, elképesztő messzeségbe hajítva ezt a sértést (mert, pironkodva vallom be, *én* annak éreztem, hiszen író vagyok, nem efféle hitvány titokvadász, bár, az sem bizonyos, hogy Mozart valóban sértésnek szánta), szóval ráhagytam, és inkább a zseniális embereknél gyakran előforduló különcségnek, hogy ne mondjam, bogarasságnak tudtam be, aztán nem is foglalkoztam többet ezzel a témával. A különös, hatalmas, inkább sötét, mint félhomályos terem egy csücske felé vezetett a Mester, egy XVI. Lajos korabeli pamlaghoz, és intett, hogy foglalják helyet, míg ő, a pamlaggal szemközti, szintén XVI. Lajos korabeli, öblös fotelbe

ült. A mellettünk lévő, nagy, ósdi (azt gyanítom, az is XVI. Lajos korabeli lehetett) asztalon, egy régimódi gyertyatartóról néhány égő gyertya szolgáltatott kevéssé fényt. Úgy gondoltam, hogy először azt a kérdést teszem fel neki, ami már azóta ott bujkált bennem, amióta megérkeztem e roppant furcsa helyre. Rögtön a tárgyra tértem. Jahoda Sándor vagyok, író, Budapestről. Khm, ö, kedves Mester, engedje meg, hogy megkérdézzem (ha nem akar, nem válaszol rá!), izé, a tudományos kíváncsiság hajt, hogy, ö, nos: hogy érzi magát, hogy szolgál az egészsége? Mozart elsápadt (már ahogyan a lidércesen világító gyertyák fényénél ezt megállapíthattam), idegesen megrándult az arca, és másodpercekig képtelen volt megszólalni, mint akinek belegázoltak a lelkébe. Éreztem én is, persze, hogy most bizony túlléptem az intim szféra határait, kényes területre érkeztem, és érzékeny pont-ra tapintottam rá, szóval, hogy tapintatlan voltam. De nem tehettem róla, és már nem lehetett visszacsinálni. Csöndben, kushadva vártam, mi lesz ennek a következménye. Embert próbáló másodpercek következtek, s a hallgatást, ha már ilyen balszerencsésen alakult, úgy éreztem, nekem illene megtörnöm. Ezt is tettem.

Mester, kezdtem bele a békítő tárgyalásba, én, amikor tizenhárom évesen megnéztem a moziban az *Amadeus* című Forman-filmet... Ugyan, kérem, szakított félbe Mozart, megvetően legyintve egyet, *én láttam*, szemenszedett bárgyúság, az a Schäffer pedig, aki az egészet kiagyalta drámájában, szánalmas kóklér! De, Mester, szóltam izgatottan, nyolc Oszkárt söpört be a film, és... Nyolc Oszkár, nyolc Oszkár, cöcö, ingatta fejét nagy méltatlankodva, hát az momentán hogyan lehetséges, hogy a *Szöktetésben* (ami, ugye eleve német nyelvű opera, és mondhatom, a Császárral és talján talpnyalóival nagy harcot vívtam, hogy *tényleg* német nyelvű is legyen, mint ahogy lett), *angol* nyelven énekelnek?! És Önnek ez a film remekmű? Ne fárasszuk egymást. Rám, mindenetre, jegyeztem meg csöndesen, óriási hatással volt, és, tulajdonképpen *ez* a film vezetett el a művészethez, hetekig révületben éltem, nem tudtam szabadulni a hatása alól, és a zene, a zene... Mozart erre már fölélenkült, nyertett egyet, és jobbjaival az utolsó szavaim által jelentékenyen felhizlalt mája környékét paskolgatta, mint zsoké a lova nyakát egy győztes futam után. Hát igen, mondta önelégülten turkálva a fülében, igen, a zeném, azt nem lehet elvitatni tőlem, az... Az emberiség örök kultúrkincese, vetettem

közbe óvatosan. Egyébként, ha tudni akarja, mondtam félvállról, mint valami jelentéktelenséget, nemrég fejeztem be egy novellát, amely a mi beszélgetésünkről szól... Mozart nyomban abbahagyta a fülpiszkálást, majd érdeklődését átlátszó, kisiskolás módon leplezve, az orrát kezdte el turkálni, meglehetősen szerényen, én pedig folytattam, elfojtva egy cinkos mosolyt. Szóval, mondtam, szinte szétrepedve a büszkeségtől, ez a novella, szerényen jegyzem meg, igen jól sikerült, életemben ilyet még nem írtam, és nagy valószínűség szerint nem is fogok, merthogy az ilyen csoda, vagy mondjuk úgy, az isteni kegyelem, csak egyszer vagy örült ritkán *látogatja meg* az embert (Mozart hevesen bólogatott, és felváltva hol a jobb, hol a bal orrlyukában bányászott), bizony, máig sem értem, mindez hogyan történhetett velem, pedig épp tegnap fejeztem be...

Nem tudna, esetleg, vágott közbe Mozart lelkese-déstől égő szemmel, hevesen gesztikulálva, persze, nyilván semmi közöm hozzá, de, de, minthogy rólam szól, gondoltam... Végtelenül elszomorodva meredtem magam elé hosszú másodpercekig, aztán halkán, elfúlva motyogtam, ezt a művet sajnós magyar nyelven írtam, így tehát a lehetetlenséggel határos, hogy fölolvassam Önnek, mert ugyan olvashatom én napestig akárhányszor, abból, mélységes bánatomra, kedves Mester, egy kukkot sem fog érteni. Esetleg, ha, próbálkozott még Mozart, szemmel láthatóan mind kevesebb reménnyel, esetleg elmondhatná, miről is szól. Úgy nem az igazi, szóltam, tagadón rázva a fejem, nincs mit tenni, így van megírva a nagykönyvben, semmit sem tehetünk. Komor csend telepedett közénk, hatalmas üleppel. Aztán Mozart, mint egy virgonc, unatkozó napközis, nyugtalanul izegni-mozogni kezdett, majd fölállt, és egyszerűen arrébb rúgta. A csend elszállt, és Mozart vidáman kurjongatni kezdett. Ej, ne itassuk már az egereket, szólt vigyorogva, nem érdemlik azt meg, hanem azt javaslom... Bocsánat, szereti a jó bort, kérdezte enyhe rémulattal a szemében. Én meg lemondóan bólintottam egyet, mint akinek már úgyis minden mindegy. Erre a Mester fölkapta a gyertyatartót, és horkantva-nyerítve eltrappolt velem, kínos, zavarba ejtő sötétségben hagyva engem.

Mozart azonban nem sokáig volt távol. Talán pár percig, mittudomén, de nekem kész örökkévalóságnak tűnt. Szóval jött, tempósan, egyik kezében a gyertyatartóval, másikban egy igen régies, pókhálós palackú borral. Ha már magyar, úgy döntöttem, legyen

tokaji, mit szól hozzá, kérdezte. Hogy mit szólok hozzá, kérdeztem vissza, természetesen nagyon örvendek, nagy kedvencem, aszú? Miszú, nézett rám kételkedve, aztán a homlokára csapott, ja per', hatputtonyos, mgen. És melyik évjárat, ha szabad tudnom, kíváncsiskodtam. Melyik is, melyik is, szólt, révetegen nézve a palackot, majd lesöpörte kezével a pókhálót, aszongya, aszongya, megvan, e... zer... hétszáz... A hétszázát, rikkantottam fel elismerően. Ezerhétszáz... olvasta tovább a Mester, i... gen, ezerhétszázhatvanhét, vágta rá aztán, na, mit szól? Mit is szólhattam volna erre.

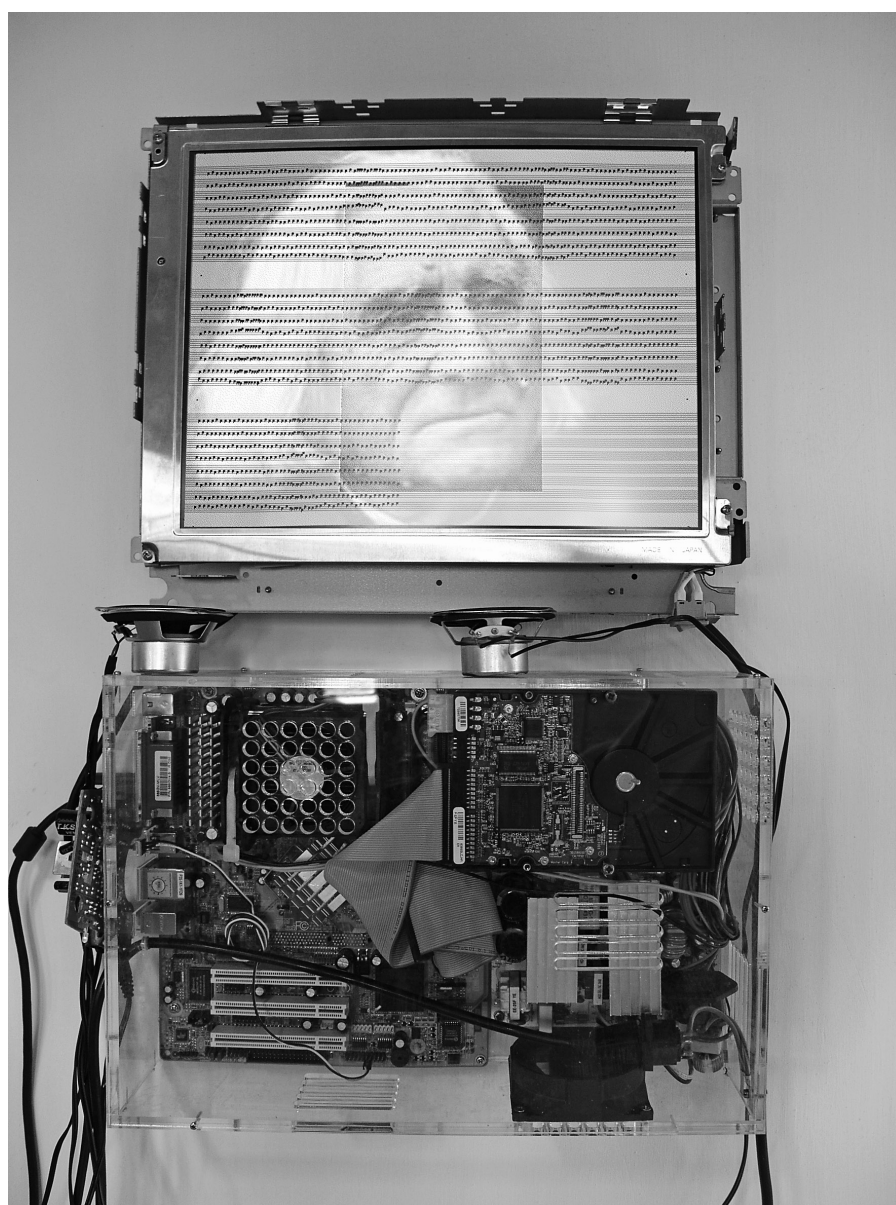
Ehun a dugóhúzó, szólt vígan csettintgetve a nyelvvel, majd néhány bűvös csavarintás után nagyot pukkanva megnyílt a palack. Kész, mondta, és elővett két poharat, majd megtöltötte a csodás nedűvel. Tessék, nyújtotta át nekem az egyiket, ha nincs ellenvetése, akár tegeződhetnénk is. Hát legyen, bólintottam, akkor szervusz, kérlek, Wolfi, emeltem meg a poharamat, és odakoccantottam az övéhez. Servusz, kérlek, Sanyikám, neked is, szólt Mozart, és lehajtottuk a testet-lelket mámorító italt. Meg kell, hogy jegyezzem, baromi erős volt a bor, rögtön a fejembe szállt – a dicsőség. Te, kurjantottam vidáman, harsányan, és barátilag rápaskoltam Mozart vállára, hová a pitlibe mentél, cimbora, talán a borospincébe, hahaha. Dehogyan, kérlek alássan, válaszolta Mozart, és visszakézből úgy a vállamra csapott, hogy még, van nekem egy éléskamrá, és útközben az öreggel sakkoztam. Milyen öreggel, kérdeztem, és még egyet kortyintottam a nehéz borból. Ja, ő, izé, egész nap ott kuksol, és gondolkodik, hogy mit lépjen, én meg, ha épp arra járok, lépek neki egyet, de olyan béna, hogy mindig én nyerek, csak az a vicc, hogy némelyik meccs eltart két-három hétig is, hát nem mókás, hahaha. És, és ott ül, és várja, hogy arra járj, és lépj *egy*et, faggattam tovább a Mestert. Akár hiszed, akár nem, kérlek, folytatta Mozart, kortyolgatva ő is a borából, de így van. És ki ő, mi ő, egyáltalán: mit keres itt, kíváncsiskodtam. Á, ne is kérdezd, legyintett, ő az Isten, a Nagyszakállú, az Öregisten, meg amit akarsz, mondta még, és újra teletöltötte a poharakat. Ugyan a bor sem volt kismiska, erős volt, be is csiccsentettünk már, de hozzátéve az imént hallottakat, egyszerűen olyan virágos kedvünk ke-rekedett, hogy megkérdeztem Mozartot: ismeri-e a „Krumpli-bokorban jöttem a világra” című híres nótát? Azt felelte igen jókedvűen, hogy most nem emlékszik rá, de ha az első pár ütemet... Ám kide-

rült, hogy én is elfelejtettem, mire olyanokat kacagtunk, hogy csak na. Akkor, kedves jópajtásom, emelte fel mind a poharát, mind a hangját Mozart, énekeljük el a *Don Giovanniból* a bordalt. Díjaztam az ötletet, koccintottunk, majd a Mester, mint egy részeges karvezető, „áj, cváj, dráj”-kiáltással belekezdett a „Fin ch’han dal vino” áriába, én meg beszéltam rögtön és örömet. Pillanatok alatt olyan duhaj óbégatásban törtünk ki, amelyet még nem látott a világ.

Vagy tíz percen át bömböltünk, hörögtünk, bruháztunk, nyöszörögtünk, már régen nem is az áriát, hanem mindenfélét mindenféleképpen, ami jött. A hasam iszonyúan fáj már a sok nevetéstől, mondtam is, amikor már úgy-ahogy szólni tudtam, hogy: te,

egykomám, ez, hukk, ez, ez kurva jó móka volt, ilyen, ilyen, hukk, ilyen még soha nem történt velem, árudd el, hol a manóban vagyunk, mert már ideje, hukk, hazamennem. Mozart sem volt már túlságosan józan, de azért, miután kellően kikacagta magát, válaszolt, szemöldökig erő vigyorral: nem is tudta, kérdezte, aztán fölállt, és ismét bukfenchezett néhányat, majd a földön elnyúlva, barátságosan rávágta: ez itt a mennyország, Sanyikám, kérek. És, és, és, hukk, szóltam, nehezen föltápáskodva, és támolyogva próbáltam megállni a lábamon, no, de kedves Wolfi, hogy, hukk, hogy fogok én innen, hukk, ha... za... menn-... i...

A Mester fölnyerített, én is nyerítettem vele, együtt nyerítettünk, és éreztem, hogy eldőlok, a föld húzott lefelé.

Örkényi Antal: Lisztérzékenység